

Kendelse
i
faglig voldgift (FV 2018.0086)

3F Fagligt Fælles Forbund
for
murersvend A

mod

Dansk Byggeri
for
Hansson & Knudsen A/S

Sagen drejer sig om, hvorvidt murersvenden har ret til siddepenge for kørsel over 35 km, jf. Murer- og murerarbejdsmandsoverenskomstens § 19, herunder navnlig om dette krav er afskåret ved en retlig bindende kutyme i virksomheden eller anden aftale.

Voldgiftsretten er nedsat i medfør af Overenskomst 2017 for Murer- og murerarbejdsmandsarbejde mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund § 63, punkt 21-29. Som medlemmer af voldgiftsretten har fungeret Alf Jakobsen og Allan Due Pedersen, udpeget af 3F Fælles Fagligt Forbund, og Jørgen Boje og Troels Nielsen, udpeget af Dansk Byggeri. Landsdommer Tine Vuust er af Arbejdsrettens formand udpeget som opmand.

Parternes påstande

Klager har nedlagt påstand om, at virksomheden tilpligtes at betale siddepenge fra den 25. september 2017 frem til byggepladsens afslutning, eller til medarbejderen ikke er beskæftiget på denne byggeplads.

Indklagede har påstået frifindelse.

Sagens retlige grundlag

Det fremgår af Murer- og murerarbejdsmandsoverenskomstens § 19 blandt andet:

1. ”For arbejde, der udføres uden for en afstand af 10 km til og med 35 km fra medarbejderens bopæl, betales pr. dag, medarbejderen er mødt på arbejde, i kørselsgodtgørelse kr. 1,93 pr. påbegyndt km for såvel hen- som hjemkørsel.

...

5. For afstande *indtil* ... 10 km ... samt i de tilfælde, hvor virksomheden vederlagsfrit stiller transportmiddel til rådighed, ydes ingen kørselsgodtgørelse.

For afstande over 35 km akkorderes, jf. gældende bestemmelser.”

Beløb, der akkorderes efter § 19, stk. 5, benævnes ”siddepenge”. I en kendelse af 1. november 1998 i faglig voldgift mellem Specialarbejderforbundet i Danmark, Murersekretariatet, og Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning for J&B Entreprise A/S, Frederikshavn, udtalte opmanden generelt om forståelsen af en tilsvarende bestemmelse i tidligere overenskomster på murerområdet blandt andet følgende:

”... inden for området af den tidligere Provinsoverenskomst kan opstilles følgende regler, der også gælder under den landsdækkende overenskomst:

- Svendene har normalt krav på siddepenge ved kørsel over 35 km fra bopælen, uanset om der er indgået aftale herom, og uanset om mesteren stiller bil til rådighed. Betalingen er den overenskomstmæssige timeløn eksklusiv værktøjsgodtgørelse.
- Svendenes krav hviler på en forhandlingsret, og der er derfor ingen overenskomstmæssig hindring for, at svende og arbejdsgivere, når de aftaler vilkårene for et stykke arbejde også aftaler, at der ikke skal betales siddepenge, det vil sige, at der akkorderes til 0.”

Sagens faktiske omstændigheder

A begyndte i eftersommeren 2017 sin ansættelse som murer hos Hansson & Knudsen A/S. Han arbejdede på en byggeplads i Odense, der var beliggende 70 km fra bopælen. Han kørte i egen bil til og fra byggepladsen og udfyldte løbende kørselssedler og modtog på grundlag heraf kørselsgodtgørelse med 1,93 kr. pr. km for al kørsel udover 10 km.

Efter fire ugers ansættelse anmodede han som den eneste af de fire medarbejdere, der fremgår af ugesedlen for uge 39 og 40 (hans femte og sjette ansættelsesuge), om betaling af siddepenge med i alt 1.386 kr. for 10 arbejdsdage. Beløbet blev betalt, idet det på hans lønseddel for de pågældende uger blev benævnt ”bonus”. På ugesedlen for de samme fire medarbejdere for ugerne 41 og 42 er i den pågældende kolonne anført ”siddepenge bonus”. Ordet ”siddepenge” er streget over, ligesom det ud for A anførte beløb er nedsat. På ugesedlen for ugerne 43 og 44 er anført et beløb på 2.633 kr. med angivelse af ”siddepenge”. Beløbet blev ikke betalt, og der blev heller ikke senere betalt siddepenge til A, selvom beløbet blev anført af ham også på de efterfølgende ugesedler.

Der er af virksomheden fremlagt uge-, kørsels- og lønsedler mv. for forskellige medarbejdere, hvoraf fremgår, at der i juni 2014, juni 2015, december 2016, oktober 2017 og august 2018 blev udbetalt kørselsgodtgørelse til dem for kørsel udover 35 km, men ikke siddepenge.

Kravet på siddepenge til A blev behandlet på mæglingssmøde den 21. februar 2018 og organisationsmøde den 8. maj 2018, uden at enighed kunne opnås.

Forklaringer

Der er under voldgiftssagens forhandling afgivet forklaring af murersvend A og muremester og leder af en murerafdeling hos Hansson & Knudsen A/S B.

A har forklaret blandt andet, at han for nogle år siden var ansat hos Hansson & Knudsen A/S i tre år, men da altid arbejdede mindre end 35 km fra sin bopæl, hvorfor spørgsmålet om siddepenge ikke dengang kom på tale. Han blev hverken dengang eller ved sin ansættelse i sommeren 2017 gjort bekendt med, at han ikke havde krav på siddepenge. Efter nogle ugers ansættelse fortalte en arbejdsmand, C, ham, at han havde modtaget siddepenge. Han kender ikke nærmere til omstændighederne ved denne udbetaling, herunder om C kørte i egen eller virksomhedens bil, og han talte ikke med andre om siddepenge. Han skrev herefter siddepenge på sine ugesedler og fik betaling herfor for de første to uger. Han opfattede det som en fejl, da han ikke fik betalt siddepenge for de næste to uger, og derfor bad han på den næste ugeseddel om siddepenge for i alt fire uger. Da siddepengene heller ikke blev betalt denne gang, gik han torsdag i uge 45 sammen med en kollega op til B, der sagde, at han ikke havde krav på siddepenge. Han var uenig heri og blev ved med at skrive dem på

ugesedlerne, selvom de ikke blev betalt. De først udbetalte siddepenge er aldrig blevet modregnet i hans løn.

B har forklaret blandt andet, at han har været ansat i virksomheden i 12 år og har omkring 25-30 mand beskæftiget i sin afdeling. Det har altid været kutyme i virksomheden, at der blev betalt kørepenge for alle kørte km, også udover 35 km, men ikke siddepenge for kørsel i egen bil. Virksomheden udfører mest murerarbejde på byggepladser på Fyn, og mange af de ansatte har ikke længere end 35 km til arbejde, men i de ikke så få tilfælde, hvor afstanden mellem bopæl og arbejdsplads er oversteget 35 km, er han aldrig tidligere blevet mødt med krav om betaling af siddepenge udover kørselsgodtgørelsen. På et tidspunkt fik man en stor opgave i Fredericia, og ved den lejlighed lejede virksomheden en bus til de ansatte fra Odense og indgik en særskilt aftale med dem om siddepenge. Han har gennemgået kørselssedlerne i virksomheden tilbage til 2013, som er de sidste, der er gemt, og der er ingen eksempler på udbetaling af siddepenge ved kørsel i egen bil. Det var en fejl, at A fik betalt siddepenge for uge 39/40. Han var ikke opmærksom herpå, og på lønsedlen er beløbet da også benævnt bonus. Ved præsentation af den efterfølgende lønseddel for uge 41/42 blev akkordoverskuddet/bonus drøftet med A's kollega, og han sagde ved den lejlighed til, at der ikke ville blive betalt siddepenge, hvorefter han udstregede ordet "siddepenge", og nedsatte tilsvarende bonusbeløbet til A. Han husker ikke, om han ved den lejlighed sagde noget til A herom. Ugesedler anvendes ikke til akkordering, idet akkordtimer noteres på et andet stykke papir. Han har formentlig ikke talt med A om siddepenge i forbindelse med ansættelserne af ham.

Procedurer

Klager har til støtte for påstanden anført, at det følger af overenskomstens § 19, stk. 5, at ved kørsel over 35 km er der ret til akkordering. A må ved sin angivelse af siddepenge på ugesedlerne anses for at have stillet krav om akkordering, og dette blev ikke kritiseret behørigt af virksomheden inden for de i overenskomsten fastsatte frister. Akkorderingskravet må derfor anses for godkendt. Under alle omstændigheder er der ikke indgået aftale om, at der ikke skal betales siddepenge, og i mangel heraf kan der i henhold til fast voldgiftspraksis kræves betaling for køretiden, uanset om der anvendes egen bil eller firmabil, med en timeløn beregnet på grundlag af en hastighed på 60 km/t. Det er ikke dokumenteret, at der foreligger en særlig kutyme vedrørende siddepenge i virksomheden. Der skal ikke ske modregning med udbetalt kørselsgodtgørelse, idet denne godtgørelse alene dækker udgifterne for de medarbejdere, der anvender egen bil.

Indklagede har til støtte for frifindelsespåstanden anført, at der foreligger en retligt bindende kutyme, hvorefter siddepenge afregnes med kørselsgodtgørelse for kørsel udover 35 km. Virksomhedens praksis har været uanfægtet i lang tid, og murersvenden burde på grundlag af sine ansættelser være bekendt hermed. Påførsel af siddepenge på ugesedlerne kan ikke sidestilles med krav om akkordering, og under alle omstændigheder har virksomheden fremsat indsigelse, så snart man blev bekendt med kravet. Hvis det ikke kan anses for bevist, at der foreligger en kutyme, foreligger der en forudakkordering, således at medarbejderen har accepteret, at der blev betalt kørselsgodtgørelse som foretaget, og at der ikke derudover kunne rejses krav om siddepenge. Betaling af siddepenge for uge 39/40 beroede på en fejl og kan ikke tages som udtryk for en anerkendelse af kravet. Hvis der skal ske betaling af siddepenge, bør den udbetalte kørselsgodtgørelse modregnes.

Opmandens begrundelse og resultat

Efter Murer- og murerarbejdsmandsoverenskomstens § 19 og fast voldgiftspraksis i tilknytning hertil har ansatte under overenskomsten krav på siddepenge for kørsel over 35 km, medmindre det godtgøres, at der er truffet anden aftale, eller der i virksomheden består en retligt bindende kutyme, der afskærer siddepenge.

I lighed med det af opmanden i voldgiftskendelsen af 27. oktober 2010 i sag FV2010.0200 anførte, findes murersvendens angivelse af beløb i en kolonne med overskriften ”siddepenge” på ugesedler ikke at kunne sidestilles med et egentligt skriftligt krav om akkordering, jf. overenskomstens § 28, stk. 2, og der er heller ikke noget i det efterfølgende forløb, der kan tages til indtægt for, at virksomheden accepterede kravet. Kravet på siddepenge er således ikke blevet akkorderet.

Spørgsmålet er herefter, om murersvenden ved kutyme eller aftale er afskåret fra at kræve siddepenge som sket på ugesedlerne.

Det lægges efter B's forklaring, der støttes af de fremlagte eksempler, til grund, at det for kørsel i egen bil i hvert fald gennem de seneste 12 år har været fast praksis i hans murerafdeling, at der betales kørselsgodtgørelse for alle kørte kilometer udover 10 km, og at der ikke herudover betales siddepenge. Der er imidlertid ikke ført bevis for, at parterne har fulgt denne praksis i hele virksomheden, og at dette er sket ud fra en sådan opfattelse af retligt forpligtelse, at der kan antages at fore-

ligge en kutyme, som afskærer de ansatte fra at kræve akkordering efter overenskomstens § 19, stk. 5.

Murersvenden udfyldte sine kørselssedler i overensstemmelse med den omtalte praksis og har således fra ansættelsesforholdets begyndelse opgjort og fået betalt kørselsgodtgørelse for al kørsel i egen bil udover 10 km, selvom han efter overenskomstens § 19, stk. 1, kun var berettiget til betaling af den deri nævnte kørselsgodtgørelse for arbejde, der udførtes uden for en afstand af 10 km til og med 35 km fra bopælen. Først efter 4 ugers ansættelse begyndte han som den eneste af de fire medarbejdere på ugesedlen at kræve siddepenge.

På denne baggrund findes det godtgjort, at der ved ansættelsen af murersvenden blev indgået en (stiltiende) aftale om betaling for kørsel med 1,93 kr. pr. km for alle kørte kilometer i egen bil udover 10 km pr. dag, og at der herved – som en forhåndsakkordering – var gjort op med kravet på siddepenge efter overenskomstens § 19, stk. 5.

Herefter tages indklagedes frifindelsespåstand til følge.

T h i b e s t e m m e s :

Indklagede, Dansk Byggeri for Hansson & Knudsen A/S, frifindes.

Hver af parterne skal betale omkostningerne vedrørende dem og halvdelen af skønsmandens honorar.

København, den 5. oktober 2018

Tine Vuust